

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИКИ
[CURRENT ISSUES IN SOCIOLINGUISTICS /
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОЦИОЛИНГВИСТИКИ]

УДК 811.131.1'276.4

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 04.02.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 06.02.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 97.76 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.35.06>

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО МАРКОВАНОЇ
ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Крістіна Сергіївна Бумар (м. Київ, Україна)

faskristinaber@gmail.com

викладач кафедри романської і новогрецької філології та перекладу

Київський національний лінгвістичний університет

(Міністерство освіти і науки України)

03680, м. Київ, вул. Велика Васильківська, 73

У статті розглянуто процеси актуалізації соціально маркованої лексики. Проаналізовано визначення передових понять, а також виявлено функціональні особливості термінів соціально маркованої лексики. Також зроблено спробу виокремити та порівняти жаргон, аргі, діалект, розмовну мову та кент серед узагальненого поняття – соціолект. Досліджено характерні ознаки, які притаманні тому чи іншому соціолекту.

Соціально маркована лексика відображає важливі процеси комунікативної поведінки людини в суспільстві та є частиною національної культури. Сьогодні спостерігається культурна та соціальна глобалізація, а соціально маркована лексика не вдовольняється однією мовою, а стає надбанням певної соціальної групи. У ході аналізу з'ясовано, що в італійській лінгвістичній традиції є лише чотири різновиди соціолекту – діалект, жаргон, розмовна мова та аргі. На семантичному рівні одиниці соціально маркованої лексики загалом мають негативну оцінку,

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoi leksiki
(na materiali italijskoyi movi)]

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

оскільки, в проведеному нами дослідженні, соціолекти історично сформувалися в кримінальному середовищі та соціально низьких прошарках населення. Функціонування переважної більшості одиниць виходить за межі окремої соціальної групи і переходять в розмовну мову та часто використовуються письменниками в італійських літературних творах. Наведені в статті приклади свідчать про те, що італійці намагаються осмислити сутність даних понять і відрізнити їх один від одного.

В окремих випадках у різних соціальних групах соціально маркована лексика має конспіративну функцію та реалізується на лексико-семантичному, прагматичному, фонологічному, концептуальному та контекстуальному рівнях та потрапляє в літературну мову і збагачує її.

Ключові слова: соціально маркована лексика, соціальний діалект (соціолект), поняття, діалект, мова, жаргон, аргот, кент.

**FUNCTIONAL FEATURES OF THE SOCIALLY MARKED
VOCABULARY (ON THE MATERIAL OF THE ITALIAN LANGUAGE)****Kristina S. Bumar** (Kyiv, Ukraine)faskristinaber@gmail.com

Lecturer of the Department of Romance and Modern Greek Philology and Translation
Kyiv National Linguistic University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
73, Velyka Vasylkivska Street, Kyiv, 03680

This paper analyzes the processes of the progression of particular social vocabularies. The definition of advanced concepts has been considered in the analysis, and their functional features of the terms of socially marked vocabulary have been revealed as well. We attempted to distinguish and compare such notions as jargon, dialect, argot, vernacular and cant among the concept of general conversation. The characteristic features that are inherent to one or another sociolect are investigated.

Socially marked vocabulary reflects important moments of human communicative behavior in a society, which is a part of national culture. In the modern world, where the globalization of cultures in conversation is observed, the vocabulary ceases to be confined

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка)] (На укр. яз.)

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

to one particular language but becomes the property of a social stratum of a particular social group. In the analysis, in general, it became clear that in the Italian language there are only four varieties of the social dialect – dialect, jargon, vernacular and argot (But you have four here). The article reveals that the units of the vocabularies have their negative influence, since, in our study, the conversation has historically been formed in the criminal environment and socially low strata of the population. The operation of the overwhelming majority of units goes beyond the limits of a particular social group and becomes a colloquial language and is often used by writers in Italian literary works. Additionally, the examples presented in the article show that the Italians are trying to comprehend the essence of these concepts and distinguish them from each other.

In some cases, in different social groups, we conclude that the vocabularies are implemented at the lexical-semantic, pragmatic, phonological, conceptual and contextual levels, enrich the content of the literary language, and get into and enrich literary language. It is hoped this study will inform practitioners and theorist about socially marked vocabulary used.

Keywords: socially marked vocabulary, social dialect (sociolect), concept, dialect, language, jargon, argot, cant.

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ СОЦИАЛЬНО МАРКИРОВАННОЙ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРИАЛЕ ИТАЛЬЯНСКОГО ЯЗЫКА)

Кристина Сергеевна Бумар (г. Киев, Украина)

faskristinaber@gmail.com

преподаватель кафедры романской и новогреческой филологии и перевода

Киевский национальный лингвистический университет

(Министерство образования и науки Украины)

03680, г. Киев, ул. Большая Васильковская, 73

В статье рассмотрены процессы актуализации социально маркированной лексики. Проанализированы определения передовых понятий, а также выявлены функциональные особенности терминов социально маркированной лексики. Также сделана попытка выделить и сравнить жаргон, арг, диалект, разговорную речь и

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

**[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoi leksiki
(na materiali italijskoyi movi)]**

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

**ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

кент среди обобщенного понятия – социолект. В статье исследуются характерные признаки, присущие тому или иному социолекту.

Социально маркированная лексика отражает важные процессы коммуникативного поведения человека в обществе и является частью национальной культуры. Сегодня наблюдается культурная и социальная глобализация, а социально маркирована лексика не довольствуется одним языком, а становится достоянием определенной социальной группы. В ходе анализа установлено, что в итальянской лингвистической традиции есть только четыре вида социолекта – диалект, жаргон, разговорная речь и арго. В статье выяснено, что на семантическом уровне единицы социально маркированной лексики в целом имеют отрицательную оценку, поскольку в проведенном нами исследовании, социолекты исторически сформировались в криминальной среде и социально низких слоях населения. Функционирование большинства единиц выходит за пределы отдельной социальной группы и переходят в разговорный язык, а также часто используются писателями в итальянских литературных произведениях. Приведенные в статье примеры свидетельствуют о том, что итальянцы пытаются осмыслить сущность данных понятий и отличить их друг от друга.

В отдельных случаях в разных социальных группах социально маркированная лексика имеет конспиративную функцию и реализуется на лексико-семантическом, прагматическом, фонологическом, концептуальном и контекстуальном уровнях и проникает в литературный язык, обогащая его.

Ключевые слова: *социально маркированная лексика, социальный диалект (социолект), понятие, диалект, язык, жаргон, арго, кент.*

Вступ

Соціально марковану лексику характеризують як лексику, обмежену у вживанні та притаманну соціально-економічним класам, професії, віковій групі або іншій соціальної спільноті. Дослідження соціально маркованої лексики є одною з найактуальніших проблем соціолінгвістики. Соціально маркована лексика завжди знаходиться у фокусі уваги науковців через постійний розвиток мови і появу нових лексичних одиниць, місце яких ще не є чітко окресленим у конкретній мові.

З огляду на соціолінгвістику одним з основних понять є варіативність, оскільки різні мовні варіанти можуть використовуватися в

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка)] (На укр. яз.)

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

залежності від соціальних відмінностей між носіями мови і умов їхнього спілкування.

Метою написання статті є розкриття поняття соціально маркованої лексики італійської мови, визначення її складників та різновидів, а також виявлення спільних та відмінних рис.

Актуальність дослідження пов'язана із значною популярністю уживання соціально маркованої лексики у художній літературі та публіцистиці. Тому що соціолекти активно переходять в літературну мову через просторіччя. Останнім часом в мові з'явилася велика кількість лексики злочинного світу, яка має бути досліджена.

Об'єктом нашого дослідження є соціально маркована лексика та її різновиди. **Предметом** дослідження є лексико-семантичні властивості соціально маркованої лексики у сучасній італійській мові.

Соціально маркована лексика заповнила всі сфери нашого мовлення, проникла в художню літературу, ЗМІ, розмовну мову тощо. Соціолект об'єднує особу з групою, вирізняє групу серед інших і стає знаряддям інтерпретації дійсності [4]. Як кожна мова, соціолект має свій образ світу згідно з системою цінностей, які приймає група. Наприклад, молодіжні групи у своєму соціолекті відображають переважно жартівливе, ігрове ставлення до дійсності; злочинці створюють цинічну мову, яка відображає асоціальну поведінку [4].

Соціально маркованою лексикою займалися як зарубіжні так і італійські науковці: І. О. Бодуен де Куртене, О. Д. Швейцер, І. Р. Гальперін, Л. О. Ставицька, М. О. Грачов, Л. П. Крисін, М. А. Голлідей, Е. Патрідж, Г. Берутто, М. Боргатті, А. Менаріні, Г. Санга, Д. Маєр, Г. Хенне, Дж. Л. Беккарія, М. Коен, Е. Ферреро та ін. У їхніх студіях визначено поняття соціально маркованої лексики, досліджено історію та розвиток термінів, класифіковано та диференційовано соціальні діалекти.

Основний зміст

У соціолінгвістиці *соціальний діалект* або соціолект є проявом мовної варіативності, пов'язаної з певним соціальним класом або професією

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)**[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoyi leksiki
(na materiali italijskoyi movi)]**

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

всередині однієї лінгвістичної спільноти.

М. В. Арапов вважає, що у декласованих спільнотах, жебраків, мандрівних торговців був один соціальний діалект, що слугував об'єднувальним початком для даних соціумів і пізніше розпався на ряд умовних мов та аргі [1, с. 118].

Д. Бібер розрізняє два основні види діалектів: «Географічні діалекти є вираженням варіативності у носіїв мови, які живуть у певному місці, тоді як соціальні діалекти віддзеркалюють варіативність у носіїв мови, що належать до певної демографічної групи (наприклад, жінки/чоловіки, або різні соціальні класи)» [9, с. 345].

На думку Б. Петерсона всі соціолекти схожі між собою: «Немає значення з якої ти соціальної групи – чи ти дівчина зі штату Каліфорнія, чи розмовляєш на афро-американській розмовній мові, для лінгвіста все це дуже схоже на соціолект» [16].

Соціолект об'єднує всі інші види мовної варіативності (діалект, аргі, жаргон, сленг, професіоналізм, койне, вульгаризми тощо). Він є відкритою лінгвістичною системою, що охоплює різноманітні і несхожі один з одним мовні одиниці, що мають загальну ознаку: ці одиниці обслуговують комунікативні потреби соціально окремих груп людей. Цими мовними одиницями можуть бути не тільки лексеми, а й словосполучення та синтаксичні конструкції, а також особливості наголосів, тощо. Так само як в літературній мові, лексико-граматичний склад є основою соціолекту.

Відомий сербський лінгвіст Д. Шипка не розмежовує діалект від інших мовних варіювань. Він зазначає, що синонімами до терміну *діалект* є **розмовна мова, жаргон, кент (cant), аргі, лінго (lingo), патуа (patois)** [17, с. 189]. Вчений пояснює це тим, що ці слова позначають форму мови, яка відрізняється від нормативної, або літературної мови. Саме лексика, граматики та вимова, що характерні для певного регіону чи місцевості є фундаментом соціолекту.

Розглянемо ці різновиди, які виокремлює Д. Шипка.

1. *Діалект* – різновид мови, яка притаманна певній місцевості чи

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])
Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка)] (На укр. яз.)

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

території [4].

2. *Розмовна мова*, або народна мова – це повсякденна мова, якою розмовляє народ; відрізняється від літературної мови [6].

3. *Жаргон* – спеціалізована мова, яка використовується соціальною чи професійною групою і не зрозуміла іншим [10].

4. *Кент* зазвичай зараховують до спеціалізованої лексики групи людей чи професії і часто відзначається використанням сталих виразів [10].

5. *Арго* – мова кримінального світу, або певної соціальної групи [11]. Деякі вчені вказують на конспіративну функцію арго (Е. Патрідж, В. І. Хомяков, М. О. Грачов), тому що саме таємні товариства представляють кримінальну субкультуру.

6. *Лінго* застосовують, часто жартівливо або зневажливо, до незнайомої або спеціалізованої мови, яку важко зрозуміти. Cambridge Dictionary дає визначення лінго так: 1) «іноземна мова»; 2) тип мови, що містить багато незвичайних або технічних виразів [10].

7. *Патуа*, або говір – регіональний діалект без літературної традиції, так звана креольська мова [10].

Отже, ми не можемо не погодитися з Д. Шипкою, адже не лише він, а й багато дослідників зараховують всі перелічені поняття до одного терміну – соціолект.

О. О. Мурашов не розмежовує поняття *арго* і *жаргон*, він зазначає, що «найбільш поширений жаргон в значно корпоративних утвореннях, має слабкий зв'язок із зовнішнім світом і характеризуються специфічними нормами та етикетом» [5, с. 326]. Погоджуємося з усіма зазначеними думками. Однак, між арго та жаргоном існує все ж таки, на нашу думку, розмежування, тобто лексикон арго стосується лише кримінального світу, в той час як жаргон може розповсюджуватися на всі типи соціальних груп.

Проаналізуємо детальніше наведені вище види мовної варіативності:

1. *Діалект*. The Oxford Concise Dictionary визначає діалект як «форму мови, яка притаманна конкретному регіону чи соціальній групі». Діалект позначається варіативністю на фонологічному, фонетичному,

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

**[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoi leksiki
(na materialii italijskoyi movi)]**

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

морфологічному, синтаксичному та лексичному рівнях. Лінгвісти Л. Оделл, Р. Вакка та Р. Хоббс зазначають, що «кожна людина використовує діалект, гарний він чи поганий, немає значення» [15, с. 176-177]. Енциклопедія Трессані окреслює діалект так: «Легко сприйняти його (діалект) за загальними рисами чи символами, які означають людей з одного і того ж села, того ж регіону, тієї ж нації і різних народів і рас: довгий, нескінченний безперервний живий ланцюжок, за яким відрізняється мовна матерія, розірвавши цю безперервність, від'єднавши кільця – вважайте її відокремленою та ізольованою» [18]. Таким чином можна розрізнити діалекти і літературні мови, тобто вивчити їхні спільні і відмінні риси, поділити їх на групи ті підгрупи тощо.

Дуже часто ми можемо почути про можливість зникнення діалекту в італійській мові. Однак, опитування ISTAT 1995 року показує, що близько 60 % італійських громадян знають і можуть використовувати діалект, і що це поняття зберігає достатньо сильні позиції в деяких регіональних областях: Венето, Трентіно, Кампанія, Калабрія, Сицилія та Тоскана [18].

Діалект також проявляється у молодіжному світі, звичайно, не відносно культури, а як інструмент самопізнання та порушення мовної норми. Слід також відзначити написання поезії діалектною мовою, яка не має літературної традиції в цьому сенсі. Діалекти відновлюються в музиці, завдяки молодіжним групам, пов'язаних з репом та реггі.

У сучасному італійському художньому тексті письменники часто використовують діалект для наближення реплік персонажів до реального усного мовлення з метою надання цим персонажам певних характеристик.

У лінгвістичних дослідженнях діалектів італійської мови Т. Де Мауро, Г. Берутто, Ф. Сабатіні та ін. розрізняють від 6 до 8 діалектів, і ці діалекти так чи інакше знаходять своє застосування у сучасному італійському художньому тексті [18].

2. Розмовна мова. Як вже зазначалося вище, розмовна мова - це народна мова, тобто вона тотожна діалекту. Однак словник Трессані вказує на те, що «розмовна мова відрізняється від діалекту, у порівнянні з яким

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

вона є більш народною і місцевою (наприклад, у французькій мові *natu* протиставляється літературній мові і діалекту) і використовується частіше з історичних причин» [18].

Крім того, зазначає Mahasaraswati Denpasar University, цей соціолект використовується як рідна мова, не вивчена чи нав'язана як друга мова [19]. Можна також сказати, що певні соціальні групи говорять на розмовній мові, це означає, що люди знаходяться в певному регіоні чи є представниками певної професії. Це стосується ненормативної мови, яка не має офіційного статусу.

Наведемо приклад декількох характерних ознак розмовної мови:

1. Використання ідіом, специфічних словосполучень, фраз.
2. Вживання загальних, ненаукових назв тварин чи рослин.
3. Використання рідної мови регіону, на відміну від літературної мови.

4. Виникнення та існування понять у певній місцевості, наприклад, назви місцевої хвороби.

5. Абсолютне спрощення мови, просторіччя [19].

Відомий італійський драматург Карло Гоцці говорить про значення розмовної мови в деяких італійських регіонах:

«Художня література, коліскові, комедії, мовлення, театр, письмо – все це розмовною мовою; “noi si va” замість “noi andiamo” є типовим для Тоскани» [18].

Таким чином, можемо сказати, що розмовна мова – це повсякденна мова, яка використовується людьми для побутового спілкування в певній місцевості і відрізняється від літературної мови, перш за все, низькою маркованістю.

3. *Жаргон*. The American Heritage Dictionary визначає жаргон як «мову специфічну конкретному заняттю, професії або групи»: медичний жаргон чи поліцейський, наприклад, як в романах італійського письменника Андреа Каміллері. Жаргон має своє місце, дозволяючи членам групи обговорювати свої інтереси. Він використовує слова, які може

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoyi leksiki
 (na materiali italijskoyi movi)]

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

розшифрувати лише одержувач повідомлення: «папа» не обов'язково мусить бути головою римо-католицької церкви, а ще й керманічем мафіозного угруповання. Наприклад: *il papa mi ha ordinato di sistemare due sbirri*. У наведеному прикладі є дві лексичні одиниці, які ми ідентифікуємо як ті, що входять до жаргону, а саме *il papa* (папа, як голова злочинного угруповання) та *sbirri* (менти – поліцейські). Пояснюючи термінологічні нюанси поняття жаргон, уточнюємо, що це один з проявів мовної варіативності, функцією якого є окреслювати відповідною специфічною лексикою коло інтересів чи занять мовних особистостей, які його використовують.

Історично засвідчені в Італії жаргони відносяться до пізнього середньовіччя і традиційно поділяються на дві групи: жаргон злочинного світу та професійний жаргон [18]. І це розмежування не завжди легко простежується, враховуючи, що історія злочинного світу і жебрацтво дуже пов'язані (правопорушники, учасники змагань, жонглери, шарлатани, шахраї, жебраки, вуличні торгівці) і змішуються з історією робітників-мігрантів, які ще називалися *пішоходами* або *кочівниками*, які проходили з країни в країну, від будинку до будинку під час здійснення своїх торгів. Дослідження італійських науковців П. Кампорезі (1973) та Г. Санга (1993) зосереджувалися на підпорядкованій ролі цих соціальних категорій.

М. Голлідей називає жаргон *антимовою*, яка виражає контркультурне відношення і протистояння до норм та кодифікованих значень [12, с. 58].

З огляду на прагматичний аспект, зазначимо, що для користувачів жаргону характерні дві мовно поведінкові стратегії: перша – систематичне уникнення використання загальноновживаної лексики у її первинному і загальному значенні, друга, на відміну від першої, – використання оригінальних лексичних одиниць із слабо розпізнаваним значенням для звичайного користувача мови. Ці дві стратегії чітко відображені у наведеному нами прикладі, перша – у лексемі *il papa*, друга – у лексемі *sbirri*.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])

Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Найвідомішими жаргонами в сучасній італійській мові є жаргон соціально низьких прошарків населення, військових, студентів, молодіжних груп, окремих робочих середовищ тощо. Дослідження італійських жаргонів ускладнюються тим фактом, що вони часто різняться в залежності від конкретних регіонів. Наведемо приклад декількох жаргонних слів італійської мафії: *papa* (голова мафіозної організації), *madama* (поліція), *tamma santissima* (голова неаполітанської мафії Каморра), *roba* (наркотики), *imbranato* (дурень, божевільний), *sfiga* (невдача), *sfigato* (невдаха), *bucarsi* (наркоман).

Таким чином, жаргон реалізується на лексико-семантичному, прагматичному, фонологічному, концептуальному та контекстуальному рівнях і збагачує зміст літературної мови. Також жаргон володіє не лише конспіративною функцією, а й зараховує людину до конкретної професії.

4. *Кент*. У кельтській лінгвістиці походження слова «кент» розглядається як шотландський та ірландський варіанти слова *caint*, або *cainnt*, що в перекладі означає «мова, розмова» [13, с. 98-99]. За межами кельтської думки походження слова «кент» вважається латинським варіантом слова *cantare* (співати). Історія слова, спочатку стосувалася співочих монахів між XII та XV століттям. Поступово цей термін застосовувався до співочих жебраків і згодом став кримінальним жаргоном [13, с. 100]. В словнику Vocabulary.com Dictionary кент визначається як жаргон певної групи людей, наприклад «кент піратів» [8].

В італійській лінгвістиці поняття *кент* не має вагомого значення, можна сказати, цей термін навіть не використовується як окремий соціолект. В італійській мові, як і в українській використовуються синонімічні поняття терміну *кент* – жаргон, аргі, сленг тощо. Однак, ми не могли це поняття проминути, тому що воно також є частиною соціальних діалектів.

5. *Арго*: Ми погоджуємось із визначенням поняття *арго*, яке подане у словнику Трессані: аргі – це жаргон, який на початку XVII століття слугував секретною мовою французьких жебраків; потім він поповнив запас

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoj leksiki
 (na materiali italijskoyi movi)]

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

спеціальних слів, які використовувалися професійним або соціальним класом і, у подальшому, тривіальним або звичайним способом висловлювання [18]. В англо-саксонській лінгвістичній традиції поняття *арго* наближене до поняття *сленг*, однак, І. Р. Гальперін стверджує, що важко знайти більш розпливчастий термін, ніж «сленг» [2, с. 97]. Автор зазначає, що «термін *сленг* неоднозначний, тому що, позначаючи образний вираз, йому не завжди вдається описати його» [2, с. 97]. Отже, зважаючи на термінологічну невизначеність поняття *сленг*, ми дозволимо собі спиратися на більш чітко окреслене поняття *арго*.

В італійському мовознавстві *арго* не вважається окремим соціолектом, а саме поняття *арго* часто змішується з іншим поняттям – жаргон, тому що обидва обмежено вживаються в мові окремих соціальних груп. Однак, як видно з наведеної вище класифікації, існують певні розбіжності: *арго* – мова соціально низьких прошарків (зłodіїв, жебраків, шулерів). Використання *арго*, є способом вираження суспільного табу, отже, можна казати, що *арго* певним чином несе на собі відбиток табуйованості. Саме арготизми дуже багаті на такі традиційно табуйовані суспільні теми, як секс, насильство, злочини та наркотики [14].

Формування арготизмів в італійській мові може відбуватися різними шляхами: лексичним, синтаксичним, фонетичним, використанням скорочень, запозичень з інших мов тощо.

Наведемо приклади декількох методів формування арготизмів.

1. Запозичення з французької мови: *tec* (ragazzo) – хлопець, *gonzesse* (ragazza) – дівчина, *boulot* (lavoro) – робота, *flic* (poliziotto) – поліцейський, *Paname* (Parigi) – Париж, *rital* (italiano) – італієць, *beur* (berbero) – араб.

2. Лексичний метод: *bischero* – дурепа, *ceffo* – потвора, *cicciobomba* – товстун, лузер, *donnaccia* – повія, *donnaiole* – бабій, плейбой, *fannullone* – ледащо, лобуряка, *gruzzolo* – заощадження на чорний день, *saccente* – всезнайка, *tabula rasa* – бездоганна репутація, *zitellona* – стара діва.

3. Використання скорочень: *TDC* (*tombé du camion*), італійською "*caduto dal camion*", що означає *крадений*.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])
Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
[Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка)] (На укр. яз.)

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHIVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

За думкою М. О. Грачова, деякі криміналісти завдяки арготизмам можуть виявляти найбільш стійкі закони і порядки кримінального середовища, що може бути використано для попередження злочинів [3, с. 4].

Отже, основна функція арго – конспіративна. Тому, для того, щоб продовжувати її виконувати, арго повинно постійно оновлюватись. На жаль, в італійській мові поняттю арго приділяється не велика увага, тому що вважається, що, по-перше, терміни *арго* та *жаргон* тотожні і використання другого є більш прийнятним; по-друге, арготизми краще сприймаються із французькими запозиченнями.

Висновки

Сьогодні тривають наукові дискусії і робляться численні спроби щодо проведення чітких кордонів між термінологією соціальних діалектів. Наведені в статті приклади свідчать про те, що італійці намагаються осмислити сутність даних понять і відрізнити їх один від одного. Найбільш прийнятним можна вважати висновок про те, що діалект – мова, яка розповсюджена на певній території чи місцевості і відрізняється від нормативної мови на граматичному рівні. Арго – це таємна мова закритих спільнот, найчастіше асоціальних. Жаргонізми – лексичні системи соціальних і професійних груп, які мають на меті засекретити інформацію і показати престиж цих груп. Розмовна мова – мова, якою розмовляє народ, просторіччя. І можемо додати, що соціально маркована лексика в сучасній італійській мові є відкритою системою, яка взаємодіє з загальноживаною лексикою.

Отже, попри те, що ми констатували тенденцію до змішування понять і ситуацію з термінологічною невизначеністю, ми вважаємо важливим для нашого подальшого дослідження розрізняти терміни *жаргон*, *діалект*, *кент*, *арго*, *розмовна мова*. Однак, для узагальнення цих термінів все-таки використання терміну *соціолект* є більш прийнятною та зрозумілою.

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoi leksiki
(na materialii italijskoyi movi)]

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Література

1. Арапов, М. В. *Откуда слово феня?* (Ленинград, Русская речь, 1969): 117–119.
2. Гальперин, И. Р. *Очерки по стилистике английского языка* (Москва, Издательство литературы на иностранных языках, 1958), 462.
3. Грачев, М. А. *Словарь тысячелетнего русского арго* (Москва, Рипол Классик, 2003), 1119.
4. *Енциклопедія Сучасної України* (2007), доступ http://esu.com.ua/search_articles.php?id=24450.
5. Мурашов, А. А. *Культура речи учителя* (Москва, Московский психолого-социальный институт, 2002), 432.
6. «Розмовна мова.» *Ізборник* (2001), доступ <http://litopys.org.ua/>.
7. «Argo.» *Enciclopedia Britannica* (2019), access <https://www.britannica.com/>.
8. «Argot.» *Vocabulary.com Dictionary* (2019), access <https://www.vocabulary.com/dictionary/argot>.
9. Biber, D. *Longman Grammar of Spoken and Written English* (Harlow, Pearson Education Limited., 1999), 1203.
10. *Cambridge Dictionary* (2019), access <https://dictionary.cambridge.org/>.
11. *Dctionary.com* (2019), access <https://www.dictionary.com/>.
12. Halliday, M. A. *Il linguaggio come semiotica sociale. Un'interpretazione sociale del linguaggio e del significato* (Bologna, Zanichelli, 1983), 63.
13. Kirk, J., Ó Baoill, D. *Travellers and their Language* (Belfast, Queen's University Belfas, 2002), 196.
14. «Jargon.» *The American Heritage Dictionary* (2019), access <https://ahdictionary.com/word/search.html?q=jargon>.
15. Odell, L., Vacca, R., Hobbs, R. *Elements of language: Fifth course* (teacher's edition) (New York, Holt Rinehart & Winston; Teachers Guide edition, 2007), 1126.
16. Peterson, B. «The Linguistics of LOL.» *Washingtonian* (2014).
17. Šipka, D. *Phonological and semantic markers in the substandard lexicon* (Poznan, Adam Mickiewicz University, 2001): 187–194.
18. «Treccani.» *Enciclopedia dell'Italiano* (2019), access <http://www.treccani.it/vocabolario/>.
19. «Vernacular and standard language.» *Mahasaraswati Denpasar University* (2014), access <https://dayupurnami.wordpress.com/vernacular-and-standard-language/>.

(Актуальні питання соціолінгвістики [Актуальные вопросы социолингвистики])
 Функціональні особливості соціально маркованої лексики (на матеріалі італійської мови) (Українською)
 [Функциональные особенности социально маркированной лексики (на материале итальянского языка) (На укр. яз.)]

© Бумар К. С. [Бумар К. С.] faskristinaber@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>**References**

1. Arapov, M. V. *Otkuda slovo fenyá?* (Leningrad, Russkaya rech, 1969): 117–119.
2. Galperin, I. R. *Ocherki po stilistike anglijskogo yazyka* (Moskva, Izdatelstvo literatury na inostrannyh yazykah, 1958), 462.
3. Grachev, M. A. *Slovar tysyacheletnego russkogo argo* (Moskva, Ripol Klassik, 2003), 1119.
4. *Enciklopediya Suchasnoyi Ukrayini* (2007), dostup http://esu.com.ua/search_articles.php?id=24450.
5. Murashov, A. A. *Kultura rechi uchitelya* (Moskva, Moskovskij psihologo-socialnyj institut, 2002), 432.
6. «Rozmovna mova.» *Izbornik* (2001), dostup <http://litopys.org.ua/>.
7. «Argo.» *Enciclopedia Britannica* (2019), access <https://www.britannica.com/>.
8. «Argot.» *Vocabulary.com Dictionary* (2019), access <https://www.vocabulary.com/dictionary/argot>.
9. Biber, D. *Longman Grammar of Spoken and Written English* (Harlow, Pearson Education Limited., 1999), 1203.
10. *Cambridge Dictionary* (2019), access <https://dictionary.cambridge.org/>.
11. *Dctionary.com* (2019), access <https://www.dictionary.com/>.
12. Halliday, M. A. *Il linguaggio come semiotica sociale. Un'interpretazione sociale del linguaggio e del significato* (Bologna, Zanichelli, 1983), 63.
13. Kirk, J., Ó Baoill, D. *Travellers and their Language* (Belfast, Queen's University Belfas, 2002), 196.
14. «Jargon.» *The American Heritage Dictionary* (2019), access <https://ahdictionary.com/word/search.html?q=jargon>.
15. Odell, L., Vacca, R., Hobbs, R. *Elements of language: Fifth course* (teacher's edition) (New York, Holt Rinehart & Winston; Teachers Guide edition, 2007), 1126.
16. Peterson, B. «The Linguistics of LOL.» *Washingtonian* (2014).
17. Šipka, D. *Phonological and semantic markers in the substandard lexicon* (Poznan, Adam Mickiewicz University, 2001): 187–194.
18. «Treccani.» *Enciclopedia dell'Italiano* (2019), access <http://www.treccani.it/vocabolario/>.
19. «Vernacular and standard language.» *Mahasaraswati Denpasar University* (2014), access <https://dayupurnami.wordpress.com/vernacular-and-standard-language/>.

(Current issues in sociolinguistics)

Functional features of the socially marked vocabulary (on the material of the Italian language) (in Ukrainian)

**[Funkcionalni osobliosti socialno markovanoj leksiki
 (na materiali italijskoyi movi)]**

© Bumar K. S. [Bumar K. S.] faskristinaber@gmail.com